

42 הנזכרים בפירוש רש"י על הפסוק "בראשית". האחד – לשון הפסוק כוח
 43 מעשיו הגיד לעמו לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם, והשני וּמָהוּ עֲנִיָן
 44 המשמעות הפנימית של המשך דברי רש"י לגבי המענה של בני ישראל לטענת
 45 אומות העולם "לסטים אתם": "כל הארץ של הקדוש-ברוך-הוא היא, הוא
 46 בראה" - שְׁנַתְנָה לְאִשְׁרֵי יִשְׂרָאֵל
 47 בְּעֵינָיו כּוֹי'.

48 (ב) וּמִמְשִׁיף בְּמֵאֲמָר הַנוֹכַח שֶׁל
 49 הַרְבִּי הַרְש"ב, שְׁלֵהֲבִין זֶה יֵשׁ
 50 לְהַקְדִּים תַּחֲלָה הָעֲנִיָן הַמְּבֹאֵר
 51 בַּהֲרַחֲבָה בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת דְּאֶל-ל
 52 דְּעוֹת הַנְּיָוִי⁷, על הפסוק האומר
 53 שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא "א-ל דְּעוֹת"⁸,
 54 לְשׁוֹן רַבִּים, מְבֹאֵר בְּקַבְלָה וּבְחִסְדוֹת
 55 שְׁהֵן ב' דְּעוֹת⁸ בְּעֵינֵי יָדֵיעַת ה'
 56 וְהַכְרָה בְּאֵלּוֹקוֹת, דְּעַת עֲלִיּוֹן כְּפִי
 57 שֶׁהַדְּבַר נִרְאָה מִלְּמַעְלָה, מִצַּד הָאֵלּוֹקוֹת
 58 וְדְעַת תַּחְתּוֹן⁹, כְּפִי שֶׁהַדְּבַר נִרְאָה
 59 מִלְּמַטָּה מִצַּד הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, דְּעַת
 60 עֲלִיּוֹן, הִיא הַגִּישָׁה וְהַכְּרָה
 61 שְׁלִמְעֵלָה יֵשׁ וְלִמְטָה אֵין הֵינּוּ
 62 ש"למעלה", האלוקות והרוחניות, זו
 63 הַמְּצִיאוֹת הָאֱמִיתִית שְׂרָוִיָה לְהִיקָרָא
 64 "יש" ו"למטה" הַגְּשְׁמִיּוֹת, הִיא הַמְּצִיאוֹת
 65 שְׁאֵין לָהּ עוֹךְ אֱמִיתִי וְהִיא "אֵין".
 66 וְדְעַת תַּחְתּוֹן, כְּפִי שֶׁהַדְּבָרִים נִרְאִים
 67 בְּעֵינֵי הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן הִיא שְׁלִמְטָה
 68 יֵשׁ וְלִמְעֵלָה אֵין שֶׁהַמְּצִיאוֹת
 69 הַגְּשְׁמִיּוֹת הִיא "יש" שְׁקִיּוּמוֹ נִיכָר וְנִרְגַשׁ
 70 וְנִרְאָה בְּמוֹחַשׁ. וְאֵילוֹ הַמְּצִיאוֹת
 71 הַרוּחָנִית הַעֲלִיּוֹנָה, מֵאֲחַר שְׁאֵינָה נִרְאִית
 72 לְעֵין וְאֵינָה מוֹחַשֵׁת נַחֲשֶׁבֶת כ"אֵין".
 73 וּמִכְּפֶלֶת-מְקוֹם לְמִרוֹת ש"דְּעַת עֲלִיּוֹן"
 74 ו"דְּעַת תַּחְתּוֹן" הֵן שְׁתֵּי גִישוֹת שְׁנֵאוֹת
 75 כְּהַפְּכוֹת מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, לְאֱמִיתוֹ
 76 שֶׁל דְּבַר אֵין סְתִירָה בִּינֵיהֶם, כִּי
 77 שְׁנֵיהֶם הֵם בְּעֵצֶם 'דְּעוֹת' וְגִישוֹת
 78 שְׁקִיּוּמוֹת גַּם בְּאוֹר הָאֱלֹקִי גּוֹפָא
 79 עֲצֻמוֹ (שְׁזָהוּ מַה שְׁכַתּוּב אֶל
 80 דְּעוֹת הַנְּיָוִי הֵינּוּ שֶׁהַדְּבַר מֵתַחִיב

1 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ¹. וּמִבְּיֵא
 2 כְּבוֹד-קְדוּשַׁת אֲדָמוֹר (מְהוֹרְש"ב רַבִּי שְׁלוֹם דּוֹבְעַר, הָאֲדָמוֹר
 3 הַחֲמִישִׁי בְּשׁוֹשֶׁלֶת אֲדָמוֹרֵי הַב"ר) נְשַׁמְתוּ-עַדָן² בְּמֵאֲמַר חֲסִידוֹת עַל
 4 פְּסוּק זֶה (בְּשֵׁנַת תְּרַע"ו, יוֹבֵל שְׁנַיִם לִפְנֵי אֲמִירַת מֵאֲמַר זֶה בְּשֵׁנַת תַּשְׁכ"ו)
 5 פְּרוּשׁ רַש"י ז"ל עַל פְּסוּק זֶה,
 6 אָמַר רַבִּי יִצְחָק לֹא הָיָה צָרִיף
 7 לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא
 8 מִהַחֲדָשׁ³ הָיָה לָכֵם כּוֹי', כִּי זֶה
 9 הַמְּצוּה הַרְאֵשׁוֹנָה בְּתוֹרָה נִשְׁטַטוּ בַּה
 10 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמָה טַעַם פְּתַח
 11 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה
 12 בְּבְרֵאשִׁית, בְּסִיפּוֹר הַבְּרִיאָה, וְזֹאת
 13 מְשׁוּם כַּח מְעַשְׂוֵי הַגִּיד לְעַמּוֹ
 14 לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם⁴, שְׂאָם
 15 יֵאֲמָרוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל
 16 לְסֻטִּים אַתֶּם כּוֹי', שְׁכַבְשַׁתֶּם אֶת
 17 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיַּד הָאוֹמוֹת הֵם בְּנֵי
 18 יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָהֶם, כָּל
 19 הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּב"ה הִיא, הוּא
 20 בְּרָאָה וְנִתְּנָה לְאִשְׁרֵי יִשְׂרָאֵל
 21 בְּעֵינָיו וְכוֹי'. וּמִמְשִׁיף הַרְבִּי
 22 הַרְש"ב בְּמֵאֲמַר הַנוֹכַח: וּבְאֲמַת
 23 נִפְלָא הַדְּבַר מַה שְׁנֵאוֹמַר
 24 בְּרִיאַת שְׁמַיִם וְאָרֶץ בְּתוֹרָה,
 25 הַרְבִּי תוֹרָה הִיא לְשׁוֹן
 26 הוֹרְאָה⁵, וְהַדְּרַכָּה כִּיעַד לְנַהוּג
 27 וְהִיא סִפּוֹר דִּינָיִם וְהַלְכוֹת לְמַעֲשֵׂה,
 28 וּמָה שְׁיָף עֲנִיָן בְּרִיאַת הָעוֹלָם
 29 שְׁנֵאוֹמַר בְּתוֹרָה כּוֹי' לְהוֹרָאָה
 30 וְלִמְדוֹר לְמַעֲשֵׂה? (וְהֵינּוּ, שְׁלֹא
 31 יִתְּכֵן לֹמַר שְׁאֵין אֵין בְּסִיפּוֹר
 32 הַבְּרִיאָה בְּתוֹרָה הוֹרָאָה לְמַעֲשֵׂה אֵלָּא
 33 שְׁבַגְלָל שְׁצָרִיף לְתַרְץ טַעֲנַת
 34 אֲמוֹת הָעוֹלָם, לְגַבִּי כִּיבוּשׁ הָאָרֶץ,
 35 לְכֵן נִכְתַּב בְּתוֹרָה עֲנִיָן שְׁלֹא
 36 שְׁיָף לְתוֹרָה⁶, וְעַל-כֵּן צָרִיף
 37 צָרִיף לֹמַר, שְׁגַם עֲנִיָן זֶה
 38 בְּנוֹסֵף לְכַך שֶׁהוּא מַעֲנָה לְטַעֲנַת אוֹמוֹת
 39 הָעוֹלָם שְׁיָף לְתוֹרָה).
 40 וְגַם צָרִיף לְהִבִּין מַהוּ עֲנִיָן מַה
 41 הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּבָרִים

בס"ד. שבת פרשת בראשית,

מברכים החדש מרחשון,

ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

1 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 2 הָאָרֶץ¹. וּמִבְּיֵא כְּבוֹד-קְדוּשַׁת
 3 אֲדָמוֹר (מְהוֹרְש"ב) נְשַׁמְתוּ-עַדָן² פְּרוּשׁ רַש"י
 4 ז"ל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק לֹא הָיָה צָרִיף לְהַתְּחִיל אֶת
 5 הַתּוֹרָה אֶלָּא מִהַחֲדָשׁ³ הָיָה לָכֵם כּוֹי', וּמָה טַעַם
 6 פְּתַח בְּבְרֵאשִׁית, מְשׁוּם כַּח מְעַשְׂוֵי הַגִּיד לְעַמּוֹ
 7 לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם⁴, שְׂאָם יֵאֲמָרוּ אֲמוֹת
 8 הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל לְסֻטִּים אַתֶּם כּוֹי', הֵם אוֹמְרִים
 9 לָהֶם, כָּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּב"ה הִיא, הוּא בְּרָאָה
 10 וְנִתְּנָה לְאִשְׁרֵי יִשְׂרָאֵל וְכוֹי'. וּמִמְשִׁיף: וּבְאֲמַת
 11 נִפְלָא הַדְּבַר מַה שְׁנֵאוֹמַר בְּרִיאַת שְׁמַיִם וְאָרֶץ
 12 בְּתוֹרָה, הַרְבִּי תוֹרָה הִיא לְשׁוֹן הוֹרְאָה⁵, וְהִיא סִפּוֹר
 13 דִּינָיִם, וּמָה שְׁיָף עֲנִיָן בְּרִיאַת הָעוֹלָם שְׁנֵאוֹמַר
 14 בְּתוֹרָה כּוֹי' (וְהֵינּוּ, שְׁלֹא יִתְּכֵן לֹמַר שְׁבַגְלָל
 15 שְׁצָרִיף לְתַרְץ טַעֲנַת אֲמוֹת הָעוֹלָם, לְכֵן נִכְתַּב
 16 בְּתוֹרָה עֲנִיָן שְׁלֹא שְׁיָף לְתוֹרָה⁶, וְעַל-כֵּן צָרִיף
 17 לֹמַר, שְׁגַם עֲנִיָן זֶה שְׁיָף לְתוֹרָה). וְגַם צָרִיף
 18 לְהִבִּין מַהוּ עֲנִיָן לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם, וּמָהוּ
 19 עֲנִיָן שְׁנַתְנָה לְאִשְׁרֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו כּוֹי'.

20 (ב) וּמִמְשִׁיף בְּמֵאֲמָר, שְׁלֵהֲבִין זֶה יֵשׁ
 21 לְהַקְדִּים תַּחֲלָה הָעֲנִיָן דְּאֶל-ל
 22 דְּעוֹת הַנְּיָוִי⁷, שְׁהֵן ב' דְּעוֹת⁸, דְּעַת עֲלִיּוֹן וְדְעַת
 23 תַּחְתּוֹן⁹, דְּעַת עֲלִיּוֹן, שְׁלִמְעֵלָה יֵשׁ וְלִמְטָה אֵין.
 24 וְדְעַת תַּחְתּוֹן, שְׁלִמְטָה יֵשׁ וְלִמְעֵלָה אֵין. וּמִכְּפֶלֶת-
 25 מְקוֹם אֵין סְתִירָה בִּינֵיהֶם, כִּי שְׁנֵיהֶם הֵם בְּאוֹר הָאֱלֹקִי גּוֹפָא (שְׁזָהוּ מַה שְׁכַתּוּב

(1 פרשתנו א, א. 2) רד"ה בראשית ברא תרע"ו (המשך תער"ב ח"ב ע' א'קעה). וראה גם ד"ה זה תשט"ו. תשט"ז (סה"מ תשט"ו ע' יט ואילך. תשט"ז ע' מא ואילך). 3) בא יב, ב. 4) תהלים קיא, ו. 5) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ספר השרשים להרד"ק ערך ירה. 6) ראה גם תורת מנחם - ספר המאמרים אדר ע' קז. 7) שמואל-א ב, ג. 8) ראה תקו"ז תס"ט בתחילתו. 9) ראה תו"א יתרו סח, א. לקו"ת פ' ראה כג, ד. שמע"צ פג, א. ובכ"מ.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ

ביאור בדרך אפשר

1 גם מדויק לשון הפסוק "אל דעות ה'", שמשמעו כי שתי הדעות קיימות
 2 באלוקות עצמה), והולך ומפרט מה המשמעות של "דעת עליון" ו"דעת
 3 תחתון" "באור האלוהי גופא" **אֵלָא שְׁהִים בְּב' בְּחִינֹת שֶׁל הָאֵין**
 4 המציאות הרוחנית העליונה שלא נתפסת בכלים גשמיים ונקראת "אין".
 5 **דְּעַת עֲלִיּוֹן הוּא בְּהָאֵין שֶׁל**
 6 **הַיֵּשׁ הָאֲמִתִּי**, לפי תפיסת האדם
 7 התחתון "יש מאין" פירושו שהעולם
 8 הגשמי המוחשי שהוא "יש" ומציאות
 9 נברא מאור אלוהי רוחני בלתי נתפס
 10 שהוא בחינת "אין", אבל לפי פנימיות
 11 ועומק הדברים, דווקא האור האלוהי
 12 המהווה את העולמות והנבראים
 13 הגשמיים הוא ה"יש" האמיתי (בעוד
 14 שהגשמיים היא לא מציאות עצמאית),
 15 וה"אין" של ה"יש האמיתי" הוא
 16 **בְּחִינַת הָאֵין הָאֵין הָאֵין הָאֵין**
 17 **שֶׁנִּמְשָׁךְ** בתחילת ההתגלות שלו
 18 **מֵעֲצֻמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ**, לפני שירד
 19 לברוא עולמות ונבראים גשמיים
 20 **שֶׁהוּא אֵין בְּעֲצֵם מֵהוֹתוֹ**.
 21 **וְדַעַת תַּחְתּוֹן** המושג "אין" כפי
 22 שהדבר הוא באלוקות עצמה הוא
 23 **בְּהָאֵין שֶׁל הַיֵּשׁ הַנִּמְצָא**,
 24 **בְּחִינַת הָאֵרָה דְּהָאֵרָה** היינו
 25 הארה מועטת ומצומצמת של האור
 26 האלוהי **שֶׁנִּעֲשִׂית מְקוֹר לַיֵּשׁ**, כי
 27 כדי שיתהוו מאור אלוהי אינסופי
 28 ובלתי מוגבל נבראים גשמיים, האור
 29 חייב להיות מועט ומצומצם והמעט
 30 שיורד ומתגלה הוא רק "הארה"
 31 דהארה" ולא יותר ו**מָה שֶׁנִּקְרָא**
 32 **אֵין** למרות שהוא אור מועט ביותר **הָרִי זֶה עַל שֵׁם שְׁאִינוֹ מִשְׁגַּ**,
 33 אינו מוכן ואינו נתפס בהשגה של האדם **וְעַל שֵׁם שֶׁהוּא בְּבְחִינַת לֹא**
 34 **דְּבָרַי**, לא מציאות, **וְלֹא כְּמוֹ הַיֵּשׁ** הגשמי הנברא **שֶׁהוּא בְּבְחִינַת**
 35 **מְצִיאוֹת דְּבָרַי מִמֶּשׁ** מציאות מוחשית שאפשר להבין ולתפוס.
 36 **וּמִמְשִׁיךְ בְּמֵאֲמָר**, **דְּכָשֵׁם שְׁיֵשׁ ב' דְּעוֹת לְמַעְלָה**, **בְּחִינַת**
 37 **דְּעַת עֲלִיּוֹן וְדַעַת תַּחְתּוֹן**, כפי שהן באלוקות עצמה (כמבואר לעיל)
 38 **כְּמוֹ כֵּן צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת בְּאֲדָם גַּם בֵּין ב' הַדְּעוֹת הַללוּ וְנִהְיִנוּ**,
 39 **לְפִי שֶׁהָאֲדָם כְּלוּל מִכָּל הָעֲנִינִים שֶׁבְּסֻדְרֵי הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת**¹⁰,
 40 ירידת והתגלות האור האלוהי מלמעלה למטה מדרגה לדרגה נקראת "סדר"
 41 השתלשלות" כי הדרגות אחרות זו בזו כמו טבעות של שלשלת ארוכה.
 42 ומבואר בקבלה וחסידות שהדרגות והכוחות השונים של נפש האדם הן

ביאור בדרך אפשר

43 בדוגמת הדרגות והכוחות העליונים באלוקות כי האדם כלול מכל הדרגות
 44 שקיימות ב"סדר השתלשלות" **מִלְּמַעְלָה מֵעֲלָה עַד לְמַטָּה מִטָּה**¹¹,
 45 **וְהֵן שְׁתֵּי הַדְּעוֹת הַללוּ**, "דעת עליון" ו"דעת תחתון" באדם הן **יְחִוּדָא**
 46 **עֲלִיָּאָה** יחוד עליון, היינו הכרה באחדות ה' באופן 'עליון' **דְּעַת**
 47 **עֲלִיּוֹן**) **וְיְחִוּדָא תַּתְּאָה**, יחוד
 48 תחתון, היינו הכרה באחדות ה' באופן
 49 'תחתון' **דְּעַת תַּחְתּוֹן**), **וְהוּא**
 50 **עֲנִיָּן הַיְחִוּד** החיבור והאחדות
 51 **דְּהוּי אֱלֹקִים**, שם הוי' (על שם
 52 "היה הווה ויהיה כאחד") מסמל את
 53 עניין האי-סוף והבל-גבול באלוקות,
 54 ושם אלוהים מסמל את עניין הגבול
 55 והצמצום. ומבואר בקבלה וחסידות
 56 שבצעם אין כל סתירה בין שני הדברים
 57 כי הקדוש-ברוך-הוא הוא תכלית
 58 השלימות ולכן יש בו את כל הכוחות,
 59 הן את כוח הגבול והן את כוח הבל-
 60 גבול, כך שלאמיתו של דבר "הוי"
 61 ו"אלוקים" הם עניין אחד (שכא לדי
 62 ביטוי באופנים שונים) והחיבור
 63 וההתאחדות ביניהם באופן פנימי
 64 ועמוק נקרא "יחוד [התאחדות] הוי'
 65 ואלוקים" והמשמעות של שתי הדעות
 66 הללו "דעת עליון" ו"דעת תחתון"
 67 ב"יחוד הוי' ואלוקים" היא **שְׁחִיחּוּד**
 68 **הוּא בְּב' הָאוֹפְנִים דְּיְחִוּדָא**
 69 **עֲלִיָּאָה** "יחוד עליון", היינו יחוד
 70 בדרגה גבוהה **וְיְחִוּדָא תַּתְּאָה**.
 71 "יחוד תחתון" היינו יחוד בדרגה
 72 נמוכה **וְהוּא עֲנִיָּן שְׁלוּב אֲד'**
 73 **בְּהוּי וְשְׁלוּב הוּי בְּאֲד'**,
 74 כאמור, שם הוי' הוא השם שמסמל את האין והבל-גבול של האלוהות, ואילו
 75 שם אדני' הוא בדוגמת שם אלוהים המסמל את המדידה וההגבלה (וכמבואר
 76 בשער היחוד והאמונה שבספר התניא, פרק ז, ששם הוי' "היה הווה ויהיה
 77 כאחד") הוא ביטוי לכך שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו הוא למעלה מגדרי והזמן
 78 והמקום, ושם אדני' הוא השם של מידת המלכות בספירות העליונות, שממנה
 79 באה ההגדרה וההגבלה בזמן ומקום. וההתאחדות של מידת המלכות עם
 80 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו הוא שילוב של שם אדנות בשם הוי' ובעניין זה של
 81 שילוב הוי' ואדנות יש שני אופנים **שֶׁכְּאֲשֶׁר הַשְׁלוּב הוּא אֲד' בְּהוּי**,
 82 (כזה: יאחדונה) היינו ששם הוי' הוא העיקר ושם אדנות משתלב ונכלל בו
 83 **הָרִי זֶה הַתְּגַבְּרוּת הוּי עַל אֲד'**, **וְזֶהוּ בְּחִינַת יְחִוּדָא עֲלִיָּאָה**
 84 כי כאשר הבל-גבול והאי-סוף הוא המודגש והוא העיקר, והגבול מתבטל

מְמַשׁ

וּמִמְשִׁיךְ בְּמֵאֲמָר, **דְּכָשֵׁם שְׁיֵשׁ ב' דְּעוֹת**
לְמַעְלָה, **בְּחִינַת דְּעַת עֲלִיּוֹן וְדַעַת**
תַּחְתּוֹן, **כְּמוֹ כֵּן צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת בְּאֲדָם גַּם בֵּין ב'**
הַדְּעוֹת וְנִהְיִנוּ, **לְפִי שֶׁהָאֲדָם כְּלוּל מִכָּל הָעֲנִינִים**
שֶׁבְּסֻדְרֵי הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת¹⁰, **מִלְּמַעְלָה מֵעֲלָה עַד**
לְמַטָּה מִטָּה¹¹, **וְהֵן יְחִוּדָא עֲלִיָּאָה** (דעת עליון)
וְיְחִוּדָא תַּתְּאָה (דעת תחתון), **וְהוּא עֲנִיָּן הַיְחִוּד**
דְּהוּי אֱלֹקִים, **שְׁחִיחּוּד הוּא בְּב' הָאוֹפְנִים**
דְּיְחִוּדָא עֲלִיָּאָה ו"יְחִוּדָא תַּתְּאָה". **וְהוּא עֲנִיָּן**
שְׁלוּב אֲד' בְּהוּי וְשְׁלוּב הוּי בְּאֲד', **שֶׁכְּאֲשֶׁר**
הַשְׁלוּב הוּא אֲד' בְּהוּי, **הָרִי זֶה הַתְּגַבְּרוּת הוּי**
עַל אֲד', **וְזֶהוּ בְּחִינַת יְחִוּדָא עֲלִיָּאָה**. **וְכְאֲשֶׁר**

(10) בזכרון אחדים: ע"ד מארז"ל רגלי החיות כנגד כולן (חגיגה יג, א. וראה תניא ספ"ג). (11) ראה לקו"ת שמע"צ פט, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תתקלה ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רמב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 כלפיו זה יחוד בדרגה עליונה. וְכַאֲשֶׁר הַשְּׁלוֹב הוּא הַנְּי' בְּאֲד' 1
 2 (כזה: אידהנויה) הַרְי זֹה הַתְּגַבְרוּת אֲד' עַל הַנְּי', כי בשילוב הזה, 2
 3 שם אדנות (הגבול, מידת המלכות) הוא העיקר ושם הוי' משתלב בתוכו 3
 4 וְזֶהוּ בְּחִינַת יְחֻדָּא תַּתְּאָה התאחדות ברמה נמוכה. 4
 5 וְכִמּוֹ כֵּן כֶּסֶם שֵׁשׁ בְּחִינַת "דַּעַת 5
 6 עליון" ו"דעת תחתון" באלוקות ובאדם 6
 7 יִשְׁנֵן ב' דַּעוֹת אֵלוֹ בַּתּוֹרָה, 7
 8 שנמשלה ללחם וזמון וְהוּא עֲנִין 8
 9 לְחֶם מִן הָאֶרֶץ - גְּלִיָּא דְתוֹרָה, 9
 10 החלק הגלוי של התורה וְלָחֶם מִן 10
 11 הַשָּׁמַיִם - פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה 11
 12 החלק הפנימי והנסתר שבתורה. 12
 13 וּבְכַלְלוֹת יוֹתֵר, הִנֵּה לָחֶם מִן 13
 14 הָאֶרֶץ הוּא אוֹתוֹ חֶלֶק בְּתוֹרָה מֵה 14
 15 שְׁנֵתָן מִזֵּד לְאַחַר יִצְיֵאת 15
 16 מִצְרַיִם, ולא יותר, וְלָחֶם מִן 16
 17 הַשָּׁמַיִם הוּא כְּלֹל הַעֲנִין 17
 18 דְמִתְּוֹרָה, כּוֹלֵל גַּם גְּלִיָּא 18
 19 דְתּוֹרָה, שְׁגַם זֶה לְאִמִּיתוֹ שֶׁל דָּבָר 19
 20 בְּחִינַת דַּעַת עֲלִיּוֹן. וְהִנֵּנוּ, 20
 21 שְׁלָחֶם מִן הָאֶרֶץ הִיא הַיְדִיעָה 21
 22 וההכרה באלוקות דַּעַת תַּחְתּוֹן' 22
 23 שְׁשִׁיבְתָּ לַעֲנִין הַבְּרוּרִים 23
 24 מִלְמַשָּׁה לְמַעְלָה, כַּמְבוּאָר בְּקַבְלָה 24
 25 וחסידות שכאשר האדם בא כמגע עם 25
 26 ענייני העולם הזה הגשמי בעבודתו 26
 27 בתורה ומצוות או בענייני הרשות מתוך 27
 28 גישה של "כל מעשיך יהיו לשם שמים" 28
 29 "בכל דרכיך דעהו", הוא מפריד בין 29
 30 ניצוצות הקדושה שבהם ובין החלק 30
 31 הרע שבהם ומעלה את ניצוצות 31
 32 הקדושה למעלה שְׁעַל-יְדִיָּה כִּיוּן 32
 33 שמדובר בעבודת' מתוך ענייני העולם 33
 34 ובאמצעותם נַעֲשֶׂה הַיְחֻד דְהַנְּי' 34
 35 וְאֵלֵקִים בְּרֹגֵה נְמוּכָה ("דַּעַת 35
 36 תחתון", "יחודא תתאה") בְּכַחֲנִית 36
 37 שְׁלוֹב הַנְּי' בְּאֲד' באופן שהעיקר 37
 38 הוא שם אדנות ושם הוי' משתלב בתוכו. 38
 39 וְלָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם הוּא הַיְחֻד 39
 40 דְהַנְּי' וְאֵלֵקִים בְּרֹגֵה גְבוּהָ בְּכַחֲנִית שְׁלוֹב אֲד' בְּהַנְּי', כי העיקר 40
 41 הוא שם הוי' ושם אדנות משולב בתוכו וזהו יחוד בְּכַחֲנִית דַּעַת עֲלִיּוֹן 41
 42 ("יחודא עלאה"). 42

(12) שם ע' א'קפא. (13) שער לח - עה"פ (בא יב, ב) החודש הזה לכם. הובא ונתבאר באוה"ת פרשתנו יח, ב ואילך. סה"מ תנ"ד ע' קלא ואילך. המשך תרס"ו ע' קנו. סה"מ תרע"ח ע' רכה. וראה לקו"ש ח"ז ע' 152 ואילך. (14) שמו"ר פט"ו,

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ

ביאור בדרך אפסר

ביאור בדרך אפסר

- 1 אלוקות בעולם **פְּדֵאִיתָא בְּמִדְרָשׁ**¹⁴ על הפסוק "החודש הזה לכם ראש
2 חרשים" **כְּשֶׁבַחַר (הַקֶּבֶ"ה) בְּיַעֲקֹב וּבְנָיו** מכל העמים (**כְּמוֹ**
3 **שְׁכֵתוֹב**)¹⁵ **יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחְלָתְנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהַב**
4 **סִלָּה** הרי שהקדוש-ברוך-הוא בחר ב"גאון יעקב" (**קִבַּע בּוֹ (בְּעוֹלָמוֹ)**
5 **רֵאש־חֲדָשׁ שֶׁל גְּאוּלָּה, שֶׁהוּא**
6 **עֲנִין שְׂדוּד הַמַּעֲרָכוֹת** שבהם
7 העולם מתנהל בדרך כלל **וּבִטּוֹל**
8 **הַטְּבַע, כְּמוֹ הָאוֹתוֹת**
9 **וּמוֹפְתִים דִּיצִיאַת מִצְרַיִם כּו'**
10 שהיו ניסים גלויים תוך שינוי ושידוד
11 וביטול הטבע. **וְזֶהוּ הַטַּעַם הַפְּנִימִי**
12 **לִכֵּן שְׁלֵא הָיָה צְרִיף לְהַתְחִיל**
13 **אֶת הַתּוֹרָה אֲלָא מֵהַחֲדָשׁ הָיָה**
14 **לָכֵם, וְלֹא מ"בראשית" דְּכִיִּין**
15 **שֶׁהַתּוֹרָה בְּכֻלָּל הִיא בְּחִינַת**
16 **דַּעַת עֲלִיוֹן, וְכִפִּי שֶׁהוּא לַעֲלִי**
17 שאפילו חלק הנגלה שבתורה (כפי
18 שניתן במתן תורה) שייך ל"דעת
19 עליון" (בחינת "לחם מן השמים")
20 **לָכֵן** בעצם **צְרִיכָה לְהִיֹּת**
21 **הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה מֵה"חֲדָשׁ**
22 **הָיָה לָכֵם", שֶׁהוּא עֲנִין דַּעַת**
23 **עֲלִיוֹן, כְּנ"ל.**
24 **וַיְמָה טַעַם פְּתַח בְּבְרָאשִׁית,**
25 שהוא ענין "דעת תחתון"? על כך בא
26 המענה: **מִשּׁוּם "פֶּתַח מַעֲשִׂיו"**
27 **הַגִּיד לְעַמּוֹ גּו', כִּפִּי מַעֲשִׂיו**
28 **הֵינּוּ הַפֶּתַח וְהַשְּׁלִיטָה עַל**
29 **הַטְּבַע**¹⁶, על ידי העבודה הרוחנית
30 של האדם **וְהוּא עֲנִין הַבְּרוּרִים**
31 הפרדת הרע מהטוב והעלאת ניצוצות
32 הקדושה **מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה**
33 **בְּבְחִינַת דַּעַת תַּחְתּוֹן.**
34 **וְהַטַּעַם שְׂגַם עֲנִין זֶה נִקְרָא**
35 **בְּתוֹרָה, אִף שְׂכַמּוֹר כִּלּוֹת עֲנִין**
36 התורה הוא "דעת עליון" ו"יחודא
37 עילאה" **כִּי אֶף-עַל-פִּי**
38 **שֶׁהַבְּרוּרִים דַּעַת תַּחְתּוֹן**
39 **הֵם הַבְּרוּרִים דְּשָׁם בִּין,**
40 **מְכַל-מְקוֹם, גַּם עֲנִין זֶה הוּא עַל-יְדֵי הָאֶרֶץ שָׁם מ"ה, מְבֹאֵר**
41 בקבלה וחסידות כי כאשר שם הוי' כתוב במילוי אותיות אל"ף, היינו יו"ד,
42 ה"א, וא"ו, ה"א הגימטריא של האותיות הללו היא מ"ה (45) וזהו שם מ"ה,
43 וכאשר שם הוי' כתוב במילוי אותיות ה"א, היינו יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה
44 הגימטריא של האותיות הללו היא ב"ן (52) וזהו שם ב"ן. ולעניינו – ענינו
- של שם מ"ה הוא המשכה מלמעלה למטה, מאלוקות לעולמות, וענינו של
שם ב"ן הוא העלאה מלמטה למעלה, מעולמות לאלוקות, ועיקר עבודת
הביוררים היא על-ידי העלאה מלמטה למעלה, שם ב"ן, אך מכל-מקום, הכוח
לעבודה זו ניתן מלמעלה, על-ידי הארת שם מ"ה **וְלָכֵן נֶאֱמַר עֲנִין זֶה**
של "דעת תחתון" **בְּתוֹרָה, שֶׁהִיא**
בְּחִינַת שָׁם מ"ה אף שעיקר
הביורר הוא על-ידי העבודה בהעלאה
שהיא שם ב"ן.
וְזֶהוּ "כֹּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה
היא, וּנְתַנָּה לְאֲשֶׁר יֵשֶׁר
בְּעֵינָיו", ובתחילת המאמר נשאלה
השאלה מהו דיוק הלשון "נתנה לאשר
ישר בעיניו" ולפי האמור מובן
דְּבְחִינַת נְתִינָה היא מִשָּׁם
מ"ה, בְּבְחִינַת הַמְּשַׁכָּה
מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה (בדוגמת התורה
שניתנה מלמעלה וירדה למטה) ואננם
העבודה של האדם היא בדרך העלאה
מלמטה למעלה אבל תחילה צריכה
להיות ה'נתניה' וההמשכה וההתגלות
מלמעלה למטה. **וְזֶהוּ גַם כֵּן** דיוק
הלשון שהנתניה (של ארץ ישראל לבני
ישראל) היא ל"אֲשֶׁר יֵשֶׁר", כְּמוֹ
יֵשֶׁר יַחְזוּ פְּנִימוֹ¹⁷.
וַיֵּשׁ לִזְמַר שְׂזָהוּ הטעם הפנימי
לכך **שֶׁבְּתַחֲלַת הַשָּׁנָה** בחודש
תשרי שבו נברא העולם **קוֹרִין**
בקריאת התורה כביבור את **פְּרִשְׁת**
בְּרֵאשִׁית שְׁבָעָה מִדְּבַר אֲוֹדוֹת
סֵדֶר הַהִנְהָגָה עַל-פִּי טַבַּע,
לְפִי שְׂאָז עם המעבר מהמועדים של
חודש תשרי לימות השנה הרגילים
שבהם בדרך כלל אין גילוי אלוקות
באמצעות הנהגה ניסית **מִתְחִיל**
סֵדֶר הַעֲבוּדָה בְּעוֹלָם בְּעֵנִין
הַבְּרוּרִים בדרך העלאה **מִלְּמַטָּה**
לְמַעְלָה, וְהַפֶּתַח לָזֶה לפעול את
הביוררים מלמטה למעלה **הוּא עַל-**
יְדֵי-זֶה שְׂקוֹרִין עֲנִין זֶה
בְּתוֹרָה, כְּנ"ל שְׂגַם עֲנִין הַבְּרוּרִים דְּשָׁם בִּין היינו ביורר
הניצוצות והעלאת עניני העולם בדרך מלמטה למעלה **הוּא עַל-יְדֵי**
הָאֶרֶץ שָׁם מ"ה, שְׂזָהוּ עֲנִין הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַמְּשַׁכָּה וְהַתְּגוֹלוֹת
מלמעלה למטה **וְזֶהוּ** הקריאה בתורה בפרשת בראשית בתחילת השנה
ה'נתנית פתח' **לְעַבּוֹדַת הַבְּרוּרִים בְּמִשְׁן כֹּל הַשָּׁנָה כֹּלָה**

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁנַמְשַׁכְתָּ עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה בַּתּוֹרָה בַּפְּרָשָׁה בְּרֵאשִׁית שְׁנַעֲשִׂית בּוֹמֵן
2 מִיּוֹחַד וּמְסוּגֵל בְּ'שִׁבְתַּת בְּרֵאשִׁית', שְׁהִיא שִׁבְתַּת כְּלִית, עִם הַשְּׁפַעָה
3 כְּלִית עַל כֹּל הַשָּׁנָה כּוֹלָה כְּפִתְגָם כְּ"ק מו"ח אֲדַמּו"ר¹⁸ שְׁלִפִי
4 אֲפֹן הַעֲמִידָה (וּוי מ'שְׁטַעֲלֵט זִיף כְּפִי שְׁנַעֲמָדִים וּמְתִיצָבִים)
5 בְּ'שִׁבְתַּת בְּרֵאשִׁית' כֶּף נִמְשָׁף
6 עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה.
7 (ד) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה בְּפִרְטֵיּוֹת
8 יוֹתֵר, שִׁבְ' הַעֲנִינִים דְּ'דַעַת
9 עֲלִיוֹן' וְ'דַעַת תַּחְתּוֹן', שֵׁהֵם
10 מִקְבִּילִים לַשְּׁנֵי הַעֲנִינִים שֶׁל 'יְחוּדָא'
11 עֲלָאָה וְיְחוּדָא-תַּתְּאָה, כַּמְבּוּאָר
12 לְעִיל בַּהֲרַחֲבָה, יִשְׁנָם בַּעֲצֵם בְּעִנְיָן
13 דְּ"בְרֵאשִׁית" גּוּפָא, עֲצוּמוֹ (אָף
14 שְׁכַאמוֹר בְּכִלְלוֹת "בְּרֵאשִׁית" הוּא עֲנִיִן
15 "דַּעַת תַּחְתּוֹן") שְׁזָהוּ מַה שְּׁכַתּוּב
16 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת
17 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׁהָרִי
18 הַחֲלוּקִים בֵּין שָׁמַיִם לְאָרֶץ הוּא
19 עַל-דֶּרֶךְ הַחֲלוּקִים שְׁבִין 'דַּעַת
20 עֲלִיוֹן' וְיְחוּדָא-עֲלָאָה, בַּחֲנִית
21 "שָׁמַיִם" לְ'דַּעַת תַּחְתּוֹן'
22 וְיְחוּדָא-תַּתְּאָה¹⁹ בַּחֲנִית "אָרֶץ"
23 וּבְזֶה גּוּפָא בַּפְּסוּק "בְּרֵאשִׁית"
24 עֲצוּמוֹ (הַכּוֹלֵל גַּם "יְחוּדָא עֲלֵאָה" וְגַם
25 "יְחוּדָא תַתְּאָה") יִשְׁנּוּ הַסְּדֵר
26 דְּ"בְרֵאשִׁית גּוֹ' אֶת הַשָּׁמַיִם
27 וְאֶת הָאָרֶץ", שְׁשָׁמַיִם קָדְמוֹ
28 לְאָרֶץ, הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מְקַדֵּם
29 "יְחוּדָא עֲלֵאָה" לְ"יְחוּדָא תַתְּאָה"
30 שְׁזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ שְׁלֵא הִיָּה
31 צְרִיף לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה
32 אֶלָּא מִהַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם
33 (דַּעַת-עֲלִיוֹן וְיְחוּדָא-עֲלָאָה),
34 וְלֹא מִבְּרֵאשִׁית (דַּעַת תַּחְתּוֹן וְיְחוּדָא-
35 תַתְּאָה) וַיִּשְׁנּוּ גַם הַסְּדֵר בְּאוֹפֵן
36 הַפּוֹר דְּבִיּוֹם עֲשׂוֹת הַיּוֹי' אֱלֹקִים
37 אָרֶץ וְשָׁמַיִם²⁰, שְׁאָרֶץ קָדְמָה
38 לְשָׁמַיִם, שְׁזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ
39 "פְּתַח בְּבְרֵאשִׁית" (דַּעַת-
40 תַּחְתּוֹן וְיְחוּדָא-תַתְּאָה).
41 וְהוֹלֵךְ וּמְבַאָר אֶת תּוֹכֵן הָעֲנִינִין שֶׁל שְׁנֵי
42 הָאוֹפְנִים, אִם הַתְּחִלָּה וְהַפְּתִיחָה הִיא
43 בְּ"שָׁמַיִם" ("יְחוּדָא עֲלֵאָה") אוֹ
44 בְּ"אָרֶץ" ("יְחוּדָא תַתְּאָה"):

1 הַנְּתִינַת כַּח' לְעַבּוּדַת הַבְּרוּרִים בְּמִשְׁפָּךְ כָּל הַשָּׁנָה
2 כְּלָה שְׁנַמְשַׁכְתָּ עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה בַּתּוֹרָה בְּ'שִׁבְתַּת
3 בְּרֵאשִׁית', שְׁהִיא שִׁבְתַּת כְּלִית, כְּפִתְגָם כְּ"ק
4 מו"ח אֲדַמּו"ר¹⁸ שְׁלִפִי אֲפֹן הַעֲמִידָה (וּוי
5 מ'שְׁטַעֲלֵט זִיף) בְּ'שִׁבְתַּת בְּרֵאשִׁית' כֶּף נִמְשָׁף עַל
6 כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה.
7 (ד) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה בְּפִרְטֵיּוֹת יוֹתֵר, שִׁבְ'
8 הַעֲנִינִים דְּ'דַעַת עֲלִיוֹן' וְ'דַעַת תַּחְתּוֹן',
9 יְחוּדָא-עֲלָאָה וְיְחוּדָא-תַתְּאָה, יִשְׁנָם בְּעִנְיָן
10 דְּ"בְרֵאשִׁית" גּוּפָא, שְׁזָהוּ מַה שְּׁכַתּוּב בְּרֵאשִׁית
11 בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׁהָרִי
12 הַחֲלוּקִים בֵּין שָׁמַיִם לְאָרֶץ הוּא עַל-דֶּרֶךְ הַחֲלוּקִים
13 שְׁבִין 'דַּעַת עֲלִיוֹן' וְיְחוּדָא-עֲלָאָה, לְ'דַּעַת
14 תַּחְתּוֹן' וְיְחוּדָא-תַתְּאָה¹⁹. וּבְזֶה גּוּפָא יִשְׁנּוּ הַסְּדֵר
15 דְּ"בְרֵאשִׁית גּוֹ' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", שְׁשָׁמַיִם
16 קָדְמוֹ לְאָרֶץ, שְׁזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ שְׁלֵא הִיָּה צְרִיף
17 לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא מִהַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם
18 (דַּעַת-עֲלִיוֹן וְיְחוּדָא-עֲלָאָה), וַיִּשְׁנּוּ הַסְּדֵר דְּבִיּוֹם
19 עֲשׂוֹת הַיּוֹי' אֱלֹקִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם²⁰, שְׁאָרֶץ קָדְמָה
20 לְשָׁמַיִם, שְׁזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ "פְּתַח בְּבְרֵאשִׁית" (דַּעַת-
21 תַּחְתּוֹן וְיְחוּדָא-תַתְּאָה). וּכְלָלוֹת הַעֲנִינִין בְּזֶה,
22 שְׁקָדִימַת שָׁמַיִם לְאָרֶץ הִיא בְּסִדְר הַבְּרִיאָה מִצַּד
23 בַּחֲנִית הַגְּלוּיִים כּוֹ', שְׁמִצַּד זֶה יֵשׁ מִעֲלָה בְּ'דַעַת
24 עֲלִיוֹן' וְיְחוּדָא-עֲלָאָה. אֲבָל מִצַּד כּוֹנֵת הַבְּרִיאָה,
25 שְׁכָלְלוֹתָהּ הוּא כְּדִי שְׁתַּהֲיָה עַבּוּדַת הַבְּרוּרִים
26 מִלְּמִטָּה לְמַעֲלָה דְּוָקָא, אַזִּי אָרֶץ קָדְמָה לְשָׁמַיִם,
27 וּמִצַּד זֶה יֵשׁ מִעֲלָה בְּעַבּוּדָה שְׁבִכְחִינַת 'דַּעַת
28 תַּחְתּוֹן' וְיְחוּדָא-תַתְּאָה דְּוָקָא.
29 (ה) וְהַעֲנִינִין בְּזֶה, דְּהֵנָּה הַתְּחִלָּת וְעַקֵּר הַעֲבּוּדָה
30 הִיא בְּבַחֲנִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן' וְיְחוּדָא-
31 תַתְּאָה דְּוָקָא, שְׁזָהוּ עֲנִינִין דְּ"פְתַח בְּבְרֵאשִׁית",
32 עֲנִינִין הַבְּרוּרִים מִלְּמִטָּה לְמַעֲלָה, שְׁעַבּוּדָה זֹו הִיא
33 בְּאֲפֹן דְּ"כַח מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לְהֶם נַחֲלַת
34 גּוֹיִם", וְהִינּוּ, שְׁתַּחֲלָה נְתַנָּה לְהֶם, וְאַחֲרֵיכֶן נְטָלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לָנוּ, עַל-יְדֵי

(18) ראה לקו"ש ח"כ ע' 556 בהערה (ד"ה דעם באוואוסטן וואָרט). וש"נ. (19) לקו"ת עקב טו, ב. 20) פרשנונו ב, ד.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ

ביאור בדרך אפשר

1 ועבודתנו בברור העולם והעלאתו לקדושה שעל ידי זה ענייני העולם
 2 עוברים לממשלת הקדושה. שלכן, הנה גם קיום התורה ומצות
 3 צריף להיות בהתלבשות בדרך הטבע דוקא ולא באמצעות ניסים
 4 שלמעלה מהטבע, כי דווקא המגע עם ענייני העולם למטרות של קדושה
 5 ועבודת ה' הוא הפועל את הברור
 6 וההעלאת של הגשמיות לקדושה
 7 ואלוקות (וכידוע הספור אודות
 8 אדמו"ר הזקן בנוגע לקדוש
 9 לבנה²¹ בהיותו במאסר, כאשר
 10 הפקיד הוביל אותו בסירה מבית
 11 הסוהר לחקירה ביקש ממנו רבנו הזקן
 12 לעצור כדי לומר קידוש לבנה, אך
 13 הפקיד סירב ואז רבנו הזקן עצר את
 14 הסירה בעצמו, בדרך נס, אבל לא
 15 קידש את הלבנה באותה עצירה אלא
 16 דווקא לאחר מכן, כאשר הפקיד נענה
 17 לבקשתו ועצר את הסירה, וטעם הדבר
 18 הוא שענייני תורה ומצוות, ואפילו
 19 ההכנה למצוה, צריכים להיות
 20 מלווים ברכי הטבע.)
 21 ועל-דרך-זה בנוגע לברור
 22 הגוף ונפש הבהמית, שעל ידי
 23 העבודה הרוחנית של האדם הוא מעלה
 24 ומברר את גופו הגשמי ואת נפשו
 25 הבהמית שזוהו פללות ענין
 26 ירידת הנשמה בגוף, שלא
 27 ירדה מעולמות הרוחניים ונתלכשה
 28 בגוף ונפש בהמית כדי לתקן את
 29 עצמה, פי הנשמה עצמה
 30 אינה צריכה תקון כלל²²,
 31 שפכר נתקנה, עוד קודם שירדה
 32 למטה לפי ששרשה משם מ"ה
 33 (בגימטריא אדם)²³
 34 שבבחינת התקון²⁴, ואם כן כבר
 35 בשרושה היא מתוקנת ואינה זקוקה לירידה למטה לצורך עצמה אלא
 36 ירידתה למטה היא כדי לתקן את הגוף ונפש הבהמית כו'.
 37 ובשביל זה כדי שהנשמה אכן תתקן את הגוף ואת הנפש הבהמית
 38 צריכה להיות העבודה של האדם כנשמה בגוף באפן ד"כח
 39 מעשיו", שהוא ענין המעשה (גם) מלשון כפיה²⁵, כלשון
 40 חכמינו "מעשין (כופין) על הצדקה
 41 שהאדם כופה את עצמו לעשות את רצון ה' גם כאשר הדבר הוא בניגוד לטבע

ביאור בדרך אפשר

ולרצון האישי של הגוף ונפש הבהמית שלו, ועל ידי הכפיה הזו הוא פועל
 את הברור ואת ההעלאת של הגוף והנפש הבהמית (ועד שגם למוד
 התורה צריף להיות באפן של שנוי הרגילות דוקא, ודווקא
 לימוד יותר מהרגילות נחשב עבודת ה' ככדי פידוע²⁶ בענין המעלה
 דשונה פרקו מאה פעמים
 ואחד, שדווקא בזכות הפעם האחת
 הנוספת על כל מאה הפעמים
 הקודמות, נקרא האדם "עובד אלקים"
 לפי שזוהו יותר מרגילותו
 מאחר שבימי התלמוד היו רגילים
 לחזור על הלימוד מאה פעמים,
 ולמרות שהשינון מאה פעמים הוא
 בהחלט מאמץ ויגיעה, דווקא הפעם
 האחת הנוספת נחשבת עבודת ה' כי
 כיון שמאה הפעמים הם הרגילות,
 והפעם הנוספת היא יתירה על הרגילות
 ויש בה 'אתכפיא' של הטבע וההרגל,
 לכן היא נחשבת כל כך.)
 וזוהי גם פללות המעלה של
 עובדי הוי' בגופם לגבי
 עובדי הוי' בנשמתם²⁷,
 כמבואר בהרחבה בתורת החסידות
 שיש יתרון מיוחד בעבודת ה' עם הגוף
 הגשמי, מתוך כפיה ושעבוד של הגוף
 לעבודת ה', לעומת עבודה רק עם
 הנשמה תוך עיסוק בעניינים רוחניים
 בלבד שזוהו היתרון של "עובדי ה'
 בגופם" מצד מעלת העבודה
 דאתכפיא, שמצד החדוש
 שבה בהיותה היפך טבעו של האדם
 הרי היא פועלת תענוג ונחת
 רוח מיוחדת למעלה, פמשל
 הדיוע מצפור המדברת²⁸
 שכאשר מביאים 'ציפור המדברת'
 (תוכי) לפני המלך הדבר גורם לו נחת רוח רבה מפני שמדובר בחידוש
 ובתופעה נדירה.
 וזוהו הטעם לכן שבתחילת התורה "פתח בבראשית", ענייני הבריאה
 של העולם הגשמי וסדרי הטבע, דעת-תחתון ויחודא-עילאה שזוהי
 הפתיחה היינו התחלת ועקר העבודה, ורק לאחרי-זה באים
 לעבודה שבבחינת 'דעת עליון' ויחודא-עלאה, שזוהו ענין
 ד"החדש הנה לכם".

(21) שיחת י"ט כסלו תרצ"ב (לקו"ד ח"ד תשנב, ב ואילך). וראה גם לקו"ש ח"ה ע' 80. 22) תניא פל"ז (מח, ב) מעץ חיים
 שער כו (שער הצלם) פ"א. 23) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג. 24) ראה שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי פ, סע"ד.
 קמא, ב. 25) ראה סה"מ תרע"ח ע' קכא. ע' קכד ואילך. ע' קצב. תרצ"ט ע' 191. 26) חגיגה ט, ב. תניא פט"ו. 27) ראה
 המשך תרס"ו ע' קנז ואילך. סה"מ תרס"ז ע' רנב ואילך. תש"ח ע' 210 ואילך. 28) ראה לקו"ת במדבר כ, א. ובכ"מ.

41 כוח והארה מלמעלה למטה – שם מ"ה). וְזָהוּ הטעם הפנימי לכך שְׁגַם
 42 כְּאֶשֶׁר "פְּתַח בְּבְרָאשִׁית" בענייני העולם הזה הגשמי נֶאֱמַר "אֵת
 43 הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ", שְׁמַיִם דעת-עליון ויחודא-עלאה תְּחִלָּה
 44 וְאַחֲרֵי־כֵן אָרֶץ דעת-תחתון ויחודא-תתאה, הגם שלכאורה כיוון שמדובר
 45 בגשמיית העולם, הסדר בפסוק היה
 46 צריך להיות הפוך, תחילה ארץ ורק
 47 אחר-כך שמים. אלא הטעם להקדמת
 48 שמים לארץ בפסוק הוא משום
 49 שְׁזוּהִי הַנְּתִיבָת כַּח' לאדם
 50 שְׁמַצַּד בְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן'
 51 וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה (בְּחִינַת
 52 שְׁמַיִם) כְּדִי שְׁתּוּכַל לְהִיּוֹת
 53 אַחַר כֵּן עֲבוּדַת הַבְּרוּרִים
 54 בְּבְחִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן'
 55 וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה (עַל-דֶּרֶךְ
 56 שְׁכָלְלוֹת הָעֲנַנִּין ד'בְּרָאשִׁית"
 57 שַׁעֲיָקוּ 'דַּעַת תַּחְתּוֹן' נִקְטָב
 58 בַּתּוֹרָה, אִף שַׁעֲיָקוּ עֵינֵי תַּהֲרִיחַ הוּא
 59 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' כַּנֶּ"ל סַעֲיָף ג').
 60 וּמְכַל-מְקוּם³², לַמּוֹת שֶׁהִנְתִּינַת
 61 כּוּחַ הִיא מִדַּעַת-עֲלִיּוֹן עֶקֶר
 62 הָעֲבוּדָה הִיא בְּעֲנַנֵּי הַבְּרוּרִים
 63 בְּבְחִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן'
 64 וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה (בְּחִינַת אָרֶץ)
 65 דְּוָקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה דְּוָקָא
 66 נַעֲשֶׂה עֶקֶר הַהַמְשָׁכָה³³ שֶׁל
 67 הַאֲלוּקוֹת מִלְּמַעַל לְמַטָּה, וְלִכְּנֵן
 68 נֶאֱמַר בְּסִיּוּם הַפָּרָשָׁה "אֵלֶּה
 69 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 70 בְּהַבְרָאָם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת הַנֵּה'
 71 אֱלֹקִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם", אָרֶץ
 72 תְּחִלָּה כִּי טוֹף טוֹף דּוּקָא הַעֲבוּדָה
 73 ב'דַּעַת תַּחְתּוֹן' הִיא הַמְשִׁיכָה אֲלוּקוֹת
 74 לְמַטָּה. וְזָהוּ גַם הָעֲנַנִּין ד'נִקְבָּה
 75 תְּסוּכָב גְּבַר"³⁴, שְׁבוּמֵן זֶה סוֹר
 76 הַיְחוּדִים וְהַשְּׁפָעוֹת הַגִּילּוּיִים הוּא

1 וְיִתְרָה מִזָּה, לֹא זו בלבד שהעבודה בדרך 'דעת תחתון' היא הפתיחה
 2 והתחלה אלא שְׁגַם לְאַחֲרֵי שֶׁהָאָדָם מִתְעַלֶּה בְּעֲבוּדָתוֹ מִדְּרַגָּה
 3 לְדְרַגָּה וּמַגִּיעַ לְבְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה, עֲדִיין חָשׁוּב
 4 שְׁתַּהִיּוּ לוֹ שִׁיכּוּת לַעֲבוּדָה זו, וְעֲדִיין צָרִיךְ שִׁישְׁאָר אֲצֻלוֹ רִשְׁם
 5 מִמְּדְרַגַּת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן'
 6 וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה (וְעַל-דֶּרֶךְ) 1 וְיִתְרָה מִזָּה, שְׁגַם לְאַחֲרֵי שֶׁהָאָדָם מִתְעַלֶּה
 7 שְׁמִבְּאָר אֲדָמוּ"ר הַנִּזְקָן בְּקִצּוֹר 2 בְּעֲבוּדָתוֹ וּמַגִּיעַ לְבְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' וְיִחְוֵדָא-
 8 וּבְרָמֵז בְּהַקְדָּמָה לְשַׁעַר הַיְחוּד 3 עֲלָאָה, צָרִיךְ שִׁישְׁאָר אֲצֻלוֹ רִשְׁם מִמְּדְרַגַּת 'דַּעַת
 9 וְהָאָמוּנָה, שֶׁבִּסְפָר הַתְּנִיּא הַנִּקְרָא 4 תַּחְתּוֹן' וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה (וְעַל-דֶּרֶךְ) שְׁמִבְּאָר
 10 גַם בִּשְׁם 'חֲנוּךְ קָטָן', בְּפִירוּשׁ 5 אֲדָמוּ"ר הַנִּזְקָן בְּקִצּוֹר וּבְרָמֵז בְּהַקְדָּמָה לְשַׁעַר
 11 הַפְּסוּקִים²⁹ חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי 6 הַיְחוּד וְהָאָמוּנָה, 'חֲנוּךְ קָטָן', בְּפִירוּשׁ הַפְּסוּקִים²⁹
 12 דְּרַכּוּ גַם פִּי יִזְקִין לֹא יָסוּר 7 חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרַכּוּ גַם פִּי יִזְקִין לֹא יָסוּר
 13 מִמֶּנָּה, שֶׁלְּכֹאֲרָה יֵשׁ לְתוֹמָה מִהִי 8 מִמֶּנָּה, שְׁבַעַת הָעֲלִיָּה מִמְּדְרַגָּה לְמְדְרַגָּה שְׁאָז
 14 הַמַּעֲלָה בְּחִינּוּךְ הַנַּעַר עַל פִּי דְרַכּוּ שְׁלוֹ, 9 הוּא בְּבְחִינַת נְפִילָה מִמְּדְרַגָּתוֹ הָרָאוּשׁוֹנָה, שְׁזָהוּ
 15 שֶׁל הַנַּעַר, אֲלֹא הַכּוֹנֵנָה הִיא שְׁבַעַת 10 מֵה שְׁכָתוּב³⁰ שְׁבַע יַפֵּל צַדִּיק וְקָם, נִשְׁאָר בּוֹ
 16 הָעֲלִיָּה מִמְּדְרַגָּה לְמְדְרַגָּה 11 הַרְשִׁימוּ' מִמְּדְרַגָּתוֹ הָרָאוּשׁוֹנָה).
 17 שְׁאָז בִּשְׁלַב הַבִּינִיִּים הַמַּעֲבָר כֹּאשֶׁר 12 אֲמַנָּם אִף שַׁעֲקַר הָעֲבוּדָה הִיא בְּבְחִינַת 'דַּעַת
 18 כְּבוֹר 'עוֹב' אֵת דְּרַגָּתוֹ הָרָאוּשׁוֹנָה הוּא 13 תַּחְתּוֹן' וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה, מִכָּל-מְקוּם, כְּדִי
 19 בְּבְחִינַת נְפִילָה מִמְּדְרַגָּתוֹ 14 שֶׁהַעֲבוּדָה שְׁבְּבְחִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן' וְיִחְוֵדָא-
 20 הָרָאוּשׁוֹנָה, שְׁזָהוּ מֵה 15 תַּתָּאָה תַּהִיָּה כְּדָבְעִי (וְעַד שֶׁעַל-יְדֶה יִגִּיעוּ גַם
 21 שְׁכָתוּב³⁰ שְׁבַע יַפֵּל צַדִּיק 16 לְעֲבוּדָה שְׁבְּבְחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה),
 22 וְקָם, נִשְׁאָר בּוֹ לְכָל הַפְּחוֹת 17 יֵשׁ צָרֶךְ בְּנְתִיבַת כַּח מְהַעֲנִין ד'דַּעַת עֲלִיּוֹן'
 23 הַרְשִׁימוּ' מִמְּדְרַגָּתוֹ 18 וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה³¹. וְזָהוּ שְׁגַם כְּאֶשֶׁר "פְּתַח
 24 הָרָאוּשׁוֹנָה). 19 בְּבְרָאשִׁית" נֶאֱמַר "אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ",
 25 אֲמַנָּם מִצַּד שְׁנֵי אִף שַׁעֲקַר 20 שְׁמַיִם תְּחִלָּה וְאַחֲרֵי-כֵן אָרֶץ, שְׁזוּהִי הַנְּתִיבָת כַּח'
 26 הָעֲבוּדָה הִיא בְּבְחִינַת 'דַּעַת 21 שְׁמַצַּד בְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה
 27 תַּחְתּוֹן' וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה, 22 (בְּחִינַת שְׁמַיִם) כְּדִי שְׁתּוּכַל לְהִיּוֹת עֲבוּדַת
 28 כְּמִבּוּאָר לְעִיל בְּאִרְכּוּת, מְכַל- 23 הַבְּרוּרִים בְּבְחִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן'
 29 מְקוּם, כְּדִי שֶׁהַעֲבוּדָה 24 (עַל-דֶּרֶךְ) שְׁכָלְלוֹת הָעֲנַנִּין ד'בְּרָאשִׁית" נִקְטָב
 30 שְׁבְּבְחִינַת 'דַּעַת תַּחְתּוֹן' 25 בַּתּוֹרָה, כַּנֶּ"ל סַעֲיָף ג'). וּמְכַל-מְקוּם³², עֶקֶר
 31 וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה תַּהִיָּה כְּדָבְעִי 26 הָעֲבוּדָה הִיא בְּעֲנַנֵּי הַבְּרוּרִים בְּבְחִינַת 'דַּעַת
 32 (וְעַד שֶׁעַל-יְדֶה יִגִּיעוּ אַחַר כֵּן, 27 תַּחְתּוֹן' וְיִחְוֵדָא-תַּתָּאָה (בְּחִינַת אָרֶץ) דְּוָקָא, וְעַל-
 33 בִּסּוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר גַּם לְעֲבוּדָה 28 יְדֵי-זֶה דְּוָקָא נַעֲשֶׂה עֶקֶר הַהַמְשָׁכָה³³, וְלִכְּנֵן נֶאֱמַר
 34 שְׁבְּבְחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' 29 בְּסִיּוּם הַפָּרָשָׁה "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת הַנֵּה'
 35 וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה), יֵשׁ צָרֶךְ 30 אֱלֹקִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם", אָרֶץ תְּחִלָּה. וְזָהוּ גַם הָעֲנַנִּין ד'נִקְבָּה תְּסוּכָב גְּבַר"³⁴,
 36 בְּנְתִיבַת כַּח מְהַעֲנִין ד'דַּעַת 31 (וְכִמּוֹ
 37 עֲלִיּוֹן' וְיִחְוֵדָא-עֲלָאָה³¹ 32 שְׁנַתְּבָאָר לְעִיל שַׁעֲיָקוּ הַבִּירוֹר הוּא עַל
 38 יְדֵי הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה לְמַעֲלָה – שֶׁם ב'ן,
 39 וּבְכָל זֹאת הַדְּבַר אִפְשָׁר הוֹדוֹת לְנַתִּינַת

(29 משלי כב, ו. 30) שם כד, טז. (31) ראה קונטרס עץ החיים פ"ז ט. (32) ראה גם סד"ה כה אמר ה' השמים כסאי תרע"ו (המשך תער"ב שם ע' א'קפח). (33) בזכרון אחדים: וע"ד משנת"ל (ד"ה שובה דש"פ וילך תשכ"ו פ"ב (סה"מ תשכ"ו ע' ד)) בענין המשכת י"ג מדות הרחמים שאינן חזרות ריקם, שנמשכים לשארית נחלתו, למי שמשמים עצמו כשיריים (שזוה"ע דאתכפיא), שע"ז מכשירים את הכלי לקבל את הגילויים העליונים. וגם, שיומשך האור למקום הראוי, ולא תהי' יניקה לחיצוניים. (34) ירמ" לא, כא.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1	שישנה המשכה מהמשפיע, האיש, אל המקבל, האיש. אבל לעתיד לבוא יהיה	הכתוב (במגילת רות, לגבי הולדתו של דוד המלך) "אלה תולדות פרץ" ואמר
2	"נקבה תסובב גבר" והאיש יקבל מהאשה, ובלשון הכתוב במקום אחר אֵשֶׁת	המדרש שכאן נאמר "תולדות" מלא, ואילו לגבי בריאת העולם נאמר "אלה
3	חַיִל עֲטַרְת בַּעֲלָה ³⁵ , שהיא מקור	תלדת השמים והארץ בהבראם" חסר,
4	4 החשפעה לבעלה כפי שְׂיִהָה בְּגִמְר ¹ אֵשֶׁת חַיִל עֲטַרְת בַּעֲלָה ³⁵ , שְׂיִהָה בְּגִמְר	להורות על מעלת הגאולה כְּבִיאַת
5	5 הַעֲבֹדָה ³⁶ , כְּאֲשֶׁר יִקְיָם ² הַעֲבֹדָה ³⁶ , כְּאֲשֶׁר יִקְיָם הַיַּעֲוֹד ³⁷ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת	מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, דָּוִד עֲבָדֵי דוד
6	6 הַיַּעֲוֹד ³⁷ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת ³ (תוֹלְדוֹת מְלֵא ³⁸) פֶּרֶץ גּוֹ', כְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ,	המלך שהוא מצאצאי פרץ בן יהודה
7	7 (תוֹלְדוֹת מְלֵא ³⁸) פֶּרֶץ גּוֹ', על ⁴ דָּוִד עֲבָדֵי נְשִׂיא לְהֶם לְעוֹלָם ³⁹ .	נְשִׂיא לְהֶם לְעוֹלָם ³⁹ .

(35 משלי יב, ד. 36) בזכרון אחדים: שאז יתגלה בארץ דוקא בחי' שלמעלה משמים וארץ גם יחד. (37 רות ד, יח. 38) ב"ר פי"ב, ו. שמו"ר פ"ל, ג. 39) יחזקאל לז, כה.

המשך ביאור למסכת בבא מציעא ליום חמישי עמוד א

1	שְׁהִתְרַחֵף רִיבָתָהּ הַשְּׂבוֹת הַרְבָּה, שנאמר 'השב תשיבם'.	כְּתִב רְחֻמָּא - שאם היתה התורה כותבת רק 'עוב תעוב עמו'
2	2 הגמרא מביאה שאלות נוספות לגבי פסוקים שיש בהם כפילות	לחיוב פְּרִיקָה, הֵוֵה אֲמִינָא - הייתי אומר שהסיבה שחייב בפריקה
3	3 לשון: שאל אותו חכם את רבא, נאמר לגבי מצות שלוח הקן	היא משום דְּאִיכָא [שיש] צַעַר בְּעֵלֵי חַיִּים, שהרי הבהמה מצטערת
4	4 (דברים כב ז) "שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם, אִמָּא - ונאמר שמהמילה	במשא שעליה, וְאִיכָא - ויש גם חֶסְרוֹן בַּיָּם, שהרי הבהמה
5	5 'שִׁלַּח' אנו למדים שחייב לשלח את האם תְּרֵא וְיִמְנָא - פעם אחת,	מתקלקלת מחמת המשא, אֲכַל טַעֲיָה דְּלֵאוּ צַעַר בְּעֵלֵי חַיִּים אִיכָא
6	6 ומהמילה 'תִּשְׁלַח' אנו למדים תְּרֵי וְיִמְנָי - שאם חזרה חייב לשלח	וְלֹא חֶסְרוֹן בַּיָּם אִיכָא - שאין לא צער בעלי חיים ולא חסרון כיס,
7	7 פעם שניה, אבל יותר מכך אינו חייב בשילוח, ומדוע שנינו בחולין	אִיכָא - נאמר שלא יתחייב בטעינתה. וְאִי אֲשַׁמְעִינָּה - ואם היתה
8	8 (קמא). שאם שילחה וחזרה אפילו ארבע וחמש פעמים חייב לחזור	התורה כותבת 'הקם תקים עמו' לחיוב טַעֲיָה, הייתי אומר
9	9 ולשלחה. אָמַר לֵיהּ רבא. 'שִׁלַּח' אֲפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים מְשַׁמְעֵ,	שהתורה חייבה לסייע בטעינה משום דְּבִשְׁכָר - שאינו חייב
10	10 ומהמילה 'תִּשְׁלַח' אנו למדים דרשה זו, אִין לִי שְׁחִיב לְשַׁלַּח אֵת	לעשותה בחנם אלא בשכר, אֲכַל פְּרִיקָה דְּבַחְנָם - שחייב לעשותה
11	11 האם קודם שנוטל את הבנים אֵלֶּא כְּשֵׁנוּטֵל אֵת הַצִּיפור לְדָבָר	בחינם, אִיכָא - נאמר שלא חייבה אותו התורה בכך, צְרִיכָא - לכן
12	12 הַרְשוּת כְּגוֹן אֲכִילָה, אֲךָ אִם נוֹטֵלָה לְדָבָר מְצוּהָ כְּגוֹן לְצוּרֵךְ טְהֵרַת	הוצרכה התורה לכתוב פסוק מיוחד לחיוב טעינה ופסוק מיוחד
13	13 מִצּוּרַע, מְנַן שְׁחִיב בְּשִׁלּוּחַ הָאֵם, תְּלָמוּד לּוֹמַר 'תִּשְׁלַח' מִקְּבֵל מְקוּם.	לחיוב פריקה בחינם.
14	14 אָמַר לֵיהּ הֵוֵה דְּרַבְּנָן לְרַבָּא, נאמר לגבי מצות תוכחה (ויקרא יט	שואלת הגמרא: וְלִרְבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר (לקמן לב). שאף טַעֲיָה חַיִּיבִים
15	15 יז) 'הוכח תוכיח את עמיתך, וְאִיכָא - ונאמר שמהמילה 'הוכח' אנו	לעשותה פְּחָנָם, מֵאִי אִיכָא לְמִימְרָא - מה יש לתרץ, הלא אפשר
16	16 למדים שחייב להוכיח תְּרֵא וְיִמְנָא - פעם אחת, ומהמילה 'תוכיח'	ללמוד פריקה מטעינה. מיישבת הגמרא: לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא מְסִיבִי
17	17 אנו למדים שאם לא הועילה התוכחה חייב להוכיח תְּרֵי וְיִמְנָי - שני	קְרָא' - אין פסוק שמשמעותו דווקא חיוב טעינה, כיון שגם את
18	18 פעמים, אבל יותר מכך אינו חייב. אָמַר לֵיהּ רבא, 'הוכח', אֲפִילוּ	הפסוק 'הקם תקים עמו' אפשר לפרש לחיוב פריקה, ואם כן כל
19	19 מֵאָה פְּעָמִים מְשַׁמְעֵ, ומהמילה 'תוכיח' אנו למדים דרשה זו, אִין לִי	אחד מהפסוקים שהיה נכתב הייתי מפרש שהכוונה לפריקה, ולא
20	20 שחייב בתוכחה אֵלֶּא תְּרַב לְתַלְמִיד, אֲךָ תְּלָמוּד לְרַב מְנַן שְׁחִיב	היינו יודעים שיש חיוב טעינה, לכך הוצרכו שני הפסוקים.
21	21 בתוכחה, תְּלָמוּד לּוֹמַר 'הוכח תוכיח' מִקְּבֵל מְקוּם.	הגמרא דנה מדוע הוצרכה התורה לכתוב גם פריקה וטעינה וגם
22	22 הגמרא מבארת פסוקים נוספים שיש בהם כפילות לשון: נאמר	השבת אבידה. שואלת הגמרא: לְמַה לִּי לְמַכְתָּב הֵנִי תְּרַתִּי, וְלְמַה
23	23 לגבי חיוב פריקה (שמות כג ח) 'עֹבֵב תְּעוֹב עִמּוֹ'. ומבארת הגמרא:	לִי לְמַכְתָּב אֲבִידָה - מדוע צריכה התורה לכתוב גם פריקה וטעינה,
24	24 אִין לִי שְׁחִיב בְּפִרְיקָה אֵלֶּא כְּשֶׁבְּעֵלְיוּ עִמּוֹ וְהוּא מְסִיעֵ לוֹ בְּפִרְיקָה,	וגם חיוב השבת אבידה, הרי אפשר ללמוד פריקה וטעינה מהשבת
25	25 אֲךָ כְּשֶׁאִין בְּעֵלְיוּ עִמּוֹ, כלומר שאין הבעלים יכולים לסייע לו	אבידה, או השבת אבידה מפריקה וטעינה, שהרי ענינם של
26	26 בפריקה, מְנַן שְׁחִיב בְּפִרְיקָה, תְּלָמוּד לּוֹמַר 'עֹבֵב תְּעוֹב' מִקְּבֵל מְקוּם.	חיובים אלו הוא הצלת ממונם של ישראל. משיבה הגמרא: צְרִיכִי,
27	27 נאמר לגבי חיוב טעינה (דברים כב ד) 'הִקָּם תְּקִים עִמּוֹ', ומבארת	דְּאִי כְּתִב רְחֻמָּא הֵנִי תְּרַתִּי - שאם היתה התורה כותבת רק חיובי
28	28 הגמרא: אִין לִי שְׁחִיב בטעינה אֵלֶּא כְּשֶׁבְּעֵלְיוּ עִמּוֹ וְהוּא מְסִיעֵ לוֹ	פריקה וטעינה, הייתי אומר שדווקא בהם חייב משום דְּצַעְרָא דְּמָרָה
29	29 טעינה, אֲךָ כְּשֶׁאִין בְּעֵלְיוּ עִמּוֹ, כלומר שאין הבעלים יכולים לסייע	אִיתָא - שיש צער לבעלים, וכן צַעְרָא דִּידָה אִיתָא - יש בזה צער
30	30 לו בטעינה, מְנַן שְׁחִיב בטעינה, תְּלָמוּד לּוֹמַר 'הִקָּם תְּקִים' מִקְּבֵל	לבהמה, אֲכַל אֲבִידָה, דְּצַעְרָא דְּמָרָה אִיתָא - שיש בזה צער
31	31 מְקוּם.	לבעלים, וְצַעְרָא דִּידָה לִיתָא - אולם אין צער לאבידה, אִיכָא -
32	32 הגמרא דנה מדוע הוצרכה התורה לכתוב גם פריקה וגם טעינה.	נאמר שלא יתחייב בהשבה, ולא היינו לומדים השבת אבידה
33	33 שואלת הגמרא: וְלְמַה לִּי לְמַכְתָּב פְּרִיקָה וְלְמַה לִּי לְמַכְתָּב טַעֲיָה	מפריקה וטעינה. וְאִי אֲשַׁמְעִינָּה - ואם היתה התורה כותבת רק
34	34 - מדוע צריכה התורה לכתוב פסוק לחיוב פריקה ופסוק לחיוב	השבת אֲבִידָה, הייתי אומר שבוה חייב משום דְּלִיתָא לְמָרָה פְּחָדָה
35	35 טעינה, הרי אפשר ללמוד זה מזה. משיבה הגמרא: צְרִיכִי, דְּאִי	- שאין הבעלים נמצאים עם האבידה ואינם יכולים לטפל בה,